

ارزیابی مصرف منطقی سفتریاکسون در بخش‌های داخلی و جراحی

مجید شهرتی^۱ MD، سید محمدجواد حسینی^۲ MD، سمیرا رحیمیان^۳ MD، پروین پرنده افشار^۳ MD

^۱ مرکز تحقیقات بیولوژی مولکولی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران
^۲ مرکز تحقیقات آسیب‌های شیمیایی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران
^۳ بخش داروسازی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران
^۳ واحد علوم دارویی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

اهداف: تجویز نادرست آنتی‌بیوتیک‌ها، سبب بروز مشکلات جدی مانند مقاومت میکروبی و بروز عوارض جانبی و حتی مرگ‌ومیر می‌شود. مطالعات ارزیابی الگوی مصرف دارو روش مناسبی برای آگاهی از مشکلات تجویز و مصرف غیرمنطقی داروها و یافتن راهکارهای اصلاحی هستند. مطالعه حاضر با هدف ارزیابی روند مصرف سفتریاکسون در ایران انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی - توصیفی در دو دوره شش‌ماهه در سال ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ روی ۳۰۰ بیمار بستری در بخش‌های جراحی و داخلی یکی از بیمارستان‌های آموزشی تهران انجام گرفت. ابتدا دستورالعملی بر اساس دستورالعمل وزارت بهداشت و کتب مرجع برای تجویز و مصرف منطقی سفتریاکسون تدوین شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از فرم‌های پژوهشگر ساخته استفاده شد و پس از جمع‌آوری اطلاعات میزان تطبیق الگوی مصرف سفتریاکسون با دستورالعمل مذکور سنجیده شد. داده‌ها با SPSS 16 تحلیل شد.

یافته‌ها: از ۳۰۰ بیمار مورد مطالعه، ۲۶۶ نفر سفتریاکسون را به‌عنوان آنتی‌بیوتیک پروفیلاکتیک جراحی گرفته بودند که در ۳۲٪ موارد مطابق دستورالعمل و در ۶۸٪ موارد بدون انطباق کامل با دستورالعمل بود. در ۳۴ بیماری که برای مصارف غیر از پیشگیری عفونت جراحی سفتریاکسون دریافت کرده بودند، در ۱۴/۷٪ تطابق با دستورالعمل و در ۸۵/۳٪ عدم تطابق کامل با دستورالعمل مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به عدم تطابق کامل مشاهده شده با دستورالعمل و احتمال بروز عوارض جانبی و مقاومت میکروبی متعاقب مصرف غیر منطقی سفتریاکسون، تأمل بیشتری بر به‌کارگیری و اجرای دستورالعمل‌ها، استقرار شیوه‌های نظارتی و آموزشی کادر درمانی لازم به نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: سفتریاکسون، آنتی‌بیوتیک، پروفیلاکسی، مطالعات ارزیابی الگوی مصرف دارو

Assessment of reasonable use of Ceftriaxone in internal and surgical wards

Shohrati M.¹ MD, Hosseini S. M. J.* MD, Rahimian S.² MD, Parandeh Afshar P.³ MD

*Molecular Biology Research Center, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

¹Chemical Injuries Research Center, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

²Department of Clinical Pharmacology, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

³Pharmaceutical Sciences Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

Aims: Inappropriate use of antibiotics causes serious problems such as microorganism resistance and may lead to several side effects and even death. Drug Utilization Review studies are suitable means of drug use evaluation and revealing immethodical drug utilization trends and proposing proper solutions. This study was designed to evaluate the utilization trend of Ceftriaxone in Iran.

Materials & Methods: This descriptive cross-sectional study was performed on 300 inpatients of internal and surgical wards in an educational hospital in Tehran for two six month periods in years 2008 and 2009. A protocol containing prescribing and consumption rules for ceftriaxone was prepared based on ministry of health protocol and reference books. Essential data were collected through a questionnaire designed by authors. Data was analyzed by SPSS 16.

Results: Of 300 patients who entered the study, 266 cases had received the drug as surgical antibiotic prophylaxis that 32% were according to protocol and 68% were not completely according to the protocol. In 34% cases who received ceftriaxone for infection treatment, 17.4% were according to the protocol and 85.3% were not.

Conclusion: There is a remarkable incoherence between current ceftriaxone use trend and the designed protocol in this study; therefore more attention should be paid to available guidelines. Establishing better surveillance methods and medical staff training programs is suggested.

Keywords: Ceftriaxone, Antibiotic, Prophylaxis, Drug Utilization Review